

Magda STIEF

*„Totul este pe viață și pe moarte
când sunt pe scenă”*

Împlinirea a 215 ani de la înființarea, la Cluj-Napoca, a primei trupe profesionale de expresie maghiară din Transilvania, a prilejuit lansarea Festivalului Internațional de Teatru INTERFERENȚE (30 noiembrie–10 decembrie 2007), eveniment teatral organizat cu multă aplicație de echipa directorului Tompa Gábor. Au putut fi văzute, în majoritatea serilor, spectacole prezentate de trupe europene de înaltă performanță artistică, printre care cea a Teatrului Maghiar de Stat clujean a strălucit; au avut loc lansări de carte constituind evenimente editoriale majore, au putut fi întâlniți oameni de teatru remarcabili. În acest cadru, ne-am reîntâlnit și cu Magda Stief, aflată în festival cu *O, ce zile frumoase* de Samuel Beckett. Același artist adevărat, același om sensibil și discret, Magda Stief a acceptat să ne împărtășească sincer, cu naturalețe și convingător, o parte din înțelesurile la care a ajuns astăzi.

Crenguța Manea: *La conferința de presă a reprezentației din Festival cu O, ce zile frumoase, ați spus un lucru asupra căruia revin cu gândul de când v-am auzit. Ați spus atunci, textual: „Joc Winnie ca și cum aș fi pentru ultima dată pe scenă”. Ce vă face să afirmați acest lucru, de unde v-a venit un astfel de gând?*

Magda Stief: Știu și eu de unde mi-a venit!? Poate mi-a suflat cineva vorbele astea, habar n-am! Mie mi se pare normal să mă gândesc că totul este pe viață și pe moarte când sunt pe scenă; mă concentrez mai puternic dacă-mi spun că joc pentru ultima dată, că e ultima posibilitate pe care o mai am de a exprima ce e în sufletul lui Winnie. Atunci am și o mai mare poftă de joc.

C.M.: *În afară de acest spectacol cu O, ce zile..., nu am mai văzut decât alte două: unul pus în scenă la Teatrul Bulandra de Mihai Măniuțiu, pe la începutul anilor '80, cu Irina Petrescu – o veritabilă luptătoare acea Winnie! –, celălalt, regizat de Tompa Gábor, la Teatrul de Comedie, în stagiunea 2005–2006, cu Aurora Leonte, scenografia fiind semnată tot de Helmut Stürmer (ca și în spectacolul despre care discutăm, de la Kleines Theater Kammerspiele Landshut, în regia lui Sven Grunert; spațiile celor două montări sunt complet diferite, chiar dacă aparțin aceluiași scenograf). Sigur, am citit despre alte spectacole cu O, ce zile..., am văzut fotografii, am citit despre Madeleine Renaud, despre ce gândea Beckett legat de propria piesă, dar nicăieri nu am găsit explicit exprimată și povestea de dragoste pe care eu am întâlnit-o în istoria lui Winnie spusă de dumneavoastră. Aproape mi-a fost jenă să recunosc acest înțeles ca un fel de loc comun – o femeie iubea un bărbat... – după ce am văzut spectacolul la București, în Festivalul Național, dar când am aflat că și alții au găsit aceeași poveste, m-am bucurat și m-am liniștit că nu aveam o optică „telenovelistică” asupra personajului. Ați confirmat și dumneavoastră povestea de dragoste în conferința de presă de acum câteva zile. Când ați înțeles că acest spectacol poate fi și iubirea lui Winnie față de Willie.*

M.S.: Chiar este această poveste! Inițial am respins textul, am spus că eu nu pot să joc așa ceva! Dar Heti Stürmer mi-a spus în maniera lui inimitabilă: „Dragă, dacă nu-l joci acum, când altcândva?!“ E un rol foarte, foarte greu pentru orice actriță, iar multe dintre cele care l-au jucat o și recunosc. E greu să înțelegi de ce se repetă replicile, de ce sunt o mulțime de detalii care, inițial, par că îți constrâng libertatea de interpretare. Cu diferite ocazii, interviuri sau conferințe de presă, întrebare fiind despre această piesă, despre cine și cum e Winnie, Beckett însuși nu a oferit explicații.

C.M.: *Nu-i prea stătea în obicei! Dar cerea să-i fie respectate întocmai didascalile!*

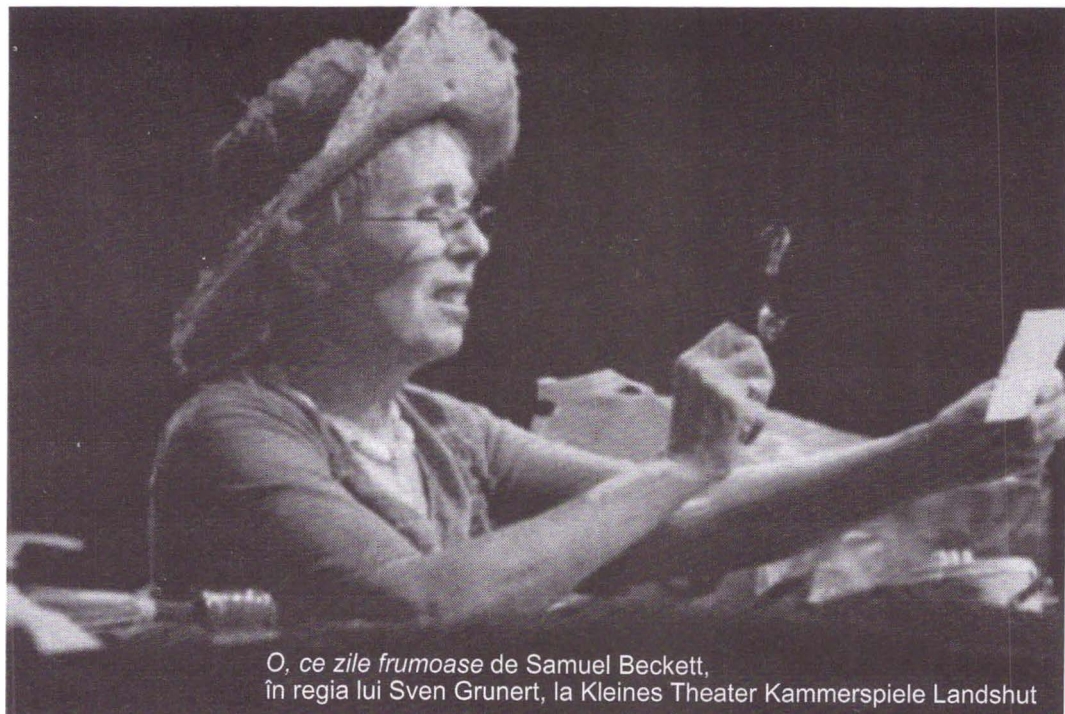
M.S.: Într-adevăr. Eu am început, așa cum încep majoritatea actorilor, prin a mă documenta: am citit textul, am citit despre piesă, despre Beckett, despre alte montări și am învățat să caut ce se petrece în interiorul lui Winnie, care sunt trăirile ei, care este umanitatea ei. Fiecare actriță care interpretează acest personaj caută în felul ei și exprimă în modul ei subiectiv ce a descoperit legat de Winnie. Eu am început să deschid porțile pe care textul lui Beckett mi le arăta, am căutat sensurile ascunse în spatele cuvintelor, am găsit aceste trăsături ale ei și e normal să înfățișez ce am aflat eu. Așa am învățat și așa lucrez eu, iar experiența didactică mi-a confirmat acest lucru. Și m-a mai ajutat o întâmplare petrecută în timpul pregătirii spectacolului. Odată, la una dintre repetiții, a asistat un puști de vreo șapte ani, copilul unei femei care lucra în teatru. După repetiție, am fost curioasă să aflu ce a înțeles el din toată istoria și mi-a răspuns: „Am priceput că nu trebuie să dai niciodată înapoi“. M-au ajutat mult vorbele lui. Dacă te uiți în jurul tău, dacă te gândești, vezi că sunt foarte mulți oameni care suferă, traversează boli, crize, mari dureri. Dar cei care sunt sănătoși dinăuntru, nu dau înapoi. Iar Winnie este un astfel de om, ea merge înainte. Se mulțumește să-și trăiască metodic clipele prezente, face cu rigoare exercițiile zilnice de concret, iar când ele nu-i sunt suficiente, are la îndemână amintirile. Și când crede că nu-i mai rămâne nimic, află că se poate gândi la viața ei.

C.M.: *E un exercițiu de forță și de învingător. Cred că învățăm cu toții de la Winnie – cea pe care ne-o dezvăluți dumneavoastră – că ne putem învinge propriile limite, barierele pe care ni le așază viața, suferințele, dacă ne păstrăm sănătatea sufletului și a minții.*

M.S.: M-aș bucura mult dacă s-ar înțelege acest lucru.

C.M.: *Dar se înțelege! Revenind la arta dumneavoastră, care credeți că sunt treptele pe care le parcurgeți de la acest regim profesional, aparent atât de obișnuit: documentare, observare directă a vieții, a oamenilor, tehnică și antrenament corporal și vocal, și până la altitudinea actului artistic pe care-l realizați? Care e forța care vă însuflă această performanță?*

M.S.: Am învățat, pur și simplu, am învățat. Există diferite metode pentru a deprinde această profesie, le-am parcurs și am ales ce se potrivește temperamentului meu, înțelegerii mele. De cele mai multe ori aleg imagini pentru personajul meu – imagini pe care le găsesc în oamenii pe care-i cunosc, pe care-i întâlnesc întâmplător –, iar aceste imagini încerc să le leg, să existe împreună. Actorii lucrează cu imaginile; un actor trebuie să vadă înăuntru lui ceea ce spune, ce face, ce gândește personajul – la un actor mare se observă imediat acest

O, ce zile frumoase de Samuel Beckett,
în regia lui Sven Grunert, la Kleines Theater Kammerspiele Landshut

Cu Sorin LEOVEANU, în *Așa e (dacă vi se pare)* de Luigi Pirandello,
în regia lui Vlad Mugur, la Teatrul National din Craiova (1999)

Magda și Vlad la vila lor din Italia

lucru; și el trebuie să și transmită acest lucru, să-l facă vizibil și pentru alții, de acolo, de pe scenă.

C.M.: *Acolo, pe scenă, nu vă reprezentați și propria subiectivitate, propria ființă?*

M.S.: Doamne ferește! Nu despre asta este vorba; fiecare autor inventează un personaj, cu datele lui, cu identitatea lui: cum vorbește, cum gândește, cum se mișcă, ce are în sufletul lui. Eu am încercat cu fiecare personaj să caut corespondențe în oamenii reali întâlniți și să preiau – puțin de aici, puțin de colo – anumite trăsături care se potriveau. Important este să cauți și să-i dai personajului tău existență adevărată pe scenă... Altfel, nu e interesant, adorme publicul sau pleacă! Eu spun că meseria noastră e cea mai frumoasă pentru că e cea mai complexă ca artă; nu trebuie să te încui în casă și să te mulțumești cu o reușită, trebuie să mergi prin toate locurile și să cunoști oameni.

C.M.: *Sunteți în continuare curioasă față de oamenii pe care-i întâlniți? Nu vă plictisesc niciodată? Uneori părem trași în serie... o serie interminabilă. Ce credeți?*

M.S.: Fără de asta nu se poate! Dar oamenii care mă interesează sunt destui; ascult ce spun, încerc să înțeleg ce gândesc, chiar dacă uneori spun prostii, e firesc, e omenesc.

C.M.: *Aveți perfectă dreptate, traversăm astfel de discontinuități, de fracturi. Atunci când Teatrul Maghiar de Stat din Cluj v-a acordat titlul de membru de onoare al trupei, ne-ați citat un vers minunat: „... trebuie să mă feresc, pentru că și un strop de ploaie m-ar putea zdrobi”. Vă simțiți vulnerabilă pe scenă?*

M.S.: Nu numai pe scenă, și în viață. De aceea trebuie să ai o disciplină ca a unui sportiv. Și trebuie să păstrezi respectul față de oameni, față de meserie, față de personaj, față de ceilalți actori; e o etică pe care am învățat-o. Mă întristează când sesizez la colegii mei lipsa acestui respect; și atunci plec. Din fericire, am avut noroc în viață, de puține ori am întâlnit situații dintr-acestea.

M.C.: *Dar când ați avut parte de climat de lucru nu tocmai favorabil?*

M.S.: Rar am lucrat cu regizori mai puțin dăruți, iar atunci îl aveam pe Vlad lângă mine, care m-a ajutat. Fără să vină la repetiții, vorbeam despre personaj și totdeauna mă întreba ce vrea regizorul, pentru a nu-mi recomanda niște lucruri care ar fi contrazis concepția de spectacol (dacă exista așa ceva!) a regizorului cu care lucram. Dar am supraviețuit acestor încercări!

C.M.: *L-ați pomenit pe Vlad Mugur. Știu că ați lucrat prima dată împreună Trei surori, aici, la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj. Cum s-a petrecut acea întâlnire?*

M.S.: Vlad era director la Naționalul din Cluj și a fost invitat să monteze acel spectacol la Teatrul Maghiar; avea distribuția făcută, în Irina era distribuită o actriță tânără, frumoasă, dar care trebuia să plece pentru că avea un contract într-un film...

C.M.: *Am văzut fotografii din acel spectacol, iar Irina dumneavoastră era minunat de frumoasă! Personajul nu cred să fi pierdut ceva prin înlocuirea aceasta.*

M.S.: Mulțumesc! Eu eram interesantă, ea era chiar frumoasă. Dar să trecem la *Trei surori*; i s-a vorbit despre mine, jucam în teatru atunci câteva roluri mai mici, dar jucam și *My Fair Lady*; a venit și m-a văzut, s-a îngrozit și totuși m-a

distribuit în Irina. (*Râde în hohote, molipsitor!*) A fost foarte frumos, pentru că, de la prima lectură, Vlad mi-a și dat indicații.

C.M.: *Dar ce a fost atât de special în aceste indicații?*

M.S.: A fost foarte frumos, pentru că de la prima scenă citită, de la primele indicații, am și răspuns solicitărilor, am și avut intuiția personajului, plecând de la sugestiile lui Vlad. Eu zic că prea deșteaptă n-am fost, dar am o anume intuiție pe care Vlad mi-a stimulat-o; am reușit să comunicăm imediat, să ne înțelegem intențiile legate de Irina. Apoi, Vlad a vorbit și cu Silvia Ghelan, care o juca pe Olga în spectacol, iar Silvia a spus: „S-o distribui imediat pe fata asta!” – gest extrem de onorant pentru mine atunci, la începuturi.

C.M.: *Eu v-am văzut repetând cu Meșterul la Naționalul din Craiova, la spectacolul Așa e dacă vi se pare de Pirandello; Vlad Mugur – așa mi s-a părut mie – era, la acel moment, nemulțumit de stadiul în care se găsea montarea și repeta o anume scenă, cu un grup de actori din distribuție; relua ca și cum ar fi șlefuit o piatră prețioasă, și iarăși relua. Avea nevoie în scenă și de prezența personajului jucat de dumneavoastră, doamna Frolla, de energia adusă de ea; doar atât trebuia să faceți, să intrați. Și intrați, de fiecare dată, cu o răbdare îngerească, la fel de concentrată, de exactă, fără să se vadă vreo urmă de plictiseală sau de neatenție. Și asta de zece, cincisprezece ori, la rând. Cum poate să facă un actor acest lucru, într-o atmosferă care era, în acel moment al repetiției, mai încărcată? Cum vă mențineți starea, concentrarea, chiar răbdarea, în situațiile acestea?*

M.S.: Disciplina, dar și încrederea totală în regizor te ajută să repeți și de douăzeci de ori un lucru dacă ceva nu-i iese regizorului sau unui coleg; e vorba de disciplină profesională, de respect în scenă.

C.M.: *Știu că aveți un mare respect pentru corpul tehnic din teatru, pentru garderobiere, pentru mașiniști, pentru toți cei care nu se văd.*

M.S.: Eu cred că toată lumea, de la portar pînă la cabinier, toți muncesc pentru scenă, pentru spectacol; sunt colegii mei și fiecare are partea lui de împlinit.

C.M.: *Ce v-ați mai dori profesional, cum vă construiți pe mai departe cariera?*

C.M.: Păi nu cred că-mi construiesc în vreun fel cariera; citesc piese care mă interesează, rețin ce-mi place, am chiar o listă, o selecție. Apoi sunt atentă cine mă cheamă; Vlad mă sfătuia să merg întotdeauna acolo unde sunt chemată pentru că sunt binevenită. Nu caut un anume regizor, carieră nu mai vreau să fac pentru că-mi ajunge ce-am realizat, iar dacă se petrece o întâlnire sau dacă mă place cineva, răspund cu mare bucurie.

C.M.: *Colaborați cu David Esrig la Academia de Teatru Athanor. Cum comentați această experiență?*

M.S.: Lucrez la Athanor de vreo cinci-șase ani și-mi face foarte mare plăcere. Mi-a adus o importantă experiență ca actriță, am învățat foarte mult și de la studenți și de la ceilalți profesori, de la domnul Esrig. Simt că această activitate mă îmbogățește ca actriță și cred că totul în viața noastră este un dar.

A consemnat *Crenșuța* MANEA